

řově ve smyslu § 6 odstavec první zákona ze dne 27. května 1919 čís. 318 sb. z. a n. Jde tedy pouze o to, stalo-li se toto odnětí z podstatné příčiny nebo bez takovéto příčiny. Tu pak v dovolacím rekursu se tvrdí, že pachtovné 16 K nekrylo ani daně a přírážky, které při čistém výnosu 20 K činily více než 16 K; — že se musilo počítati se značným stoupnutím daní a přírážek; že nebylo tudíž možným ponechatí staré pachtovné a vyvolací cena musila býti stanovena vyšší. Kdyby tomu tak bylo, nebylo by arci lze tvrditi, že vyvolací cena bezdůvodně byla zvýšena a důsledkem toho, že odnětí se stalo bez podstatné příčiny, a šlo by pak na vrub dosavadních pachtýřů, byly-li pozemky při obvyklé dražbě vydraženy někým jiným. Nutno proto zjistiti, zda tvrzení stěžovatelovo na pravdě se zakládá.

Čís. 797.

Přípustnost dovolání žalovaného ve sporu do 1.000 K proti rozsudku odvolacího soudu, jímž rozsudek první stolice, zamítuvší žalobu pro neexistenci žalobního nároku, byl k odvolání žalobce změněn potud, že žaloba zamítnuta pro tentokráte, ježto žalobní nárok uznán za existentní, ale dosud nesplatný.

Smlouva přičící se zákonné záповědi nestala se účinnou tím, že záповěď byla napotom zrušena.

(Rozh. ze dne 7. prosince 1920, Rv I 564/20.)

Žalobce (řezník) koupil dne 18. ledna 1920 od žalovaného býka s podmínkou, že při odebrání jeho vykáže se a odevzdá žalovanému příslušné povolení (nákupní poukázku) okresní politické správy, jinak že mu býk nebude vydán. K odebrání býka nebyla smluvena pevná lhůta. Dne 30. ledna 1920 došel si žalobce pro býka a, ježto se nevykázal zmíněným povolením, žalovaný mu býka nevydal. I žaloval na vydání býka proti doplatku tržové ceny. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. **Důvody:** Vzhledem k ustanovením § 6 nařízení ze dne 26. srpna 1916 čís. 76 z. z. pro Čechy a § 1 a 4 nař. ze dne 27. ledna 1917, čís. 4 z. z. pro Čechy, jež byla platná do 31. ledna 1920, bylo nejen právem, nýbrž i povinností žalovaného výslovně učiniti prodej a vydání býka závislým na předložení nákupní poukázky, nechtěl-li se vydati nebezpečí potrestání pro přestupek § 4 posléze citov. předpisu. Předložení nákupní poukázky bylo smlouvenou podmínkou a poněvadž žalobce odkládací podmínky té (§§ 897, 696 obč. zák.) nesplnil, pozbyl práva na ní závislého (§ 699 obč. zák.) a byla proto žaloba právem zamítnuta. Pozdější vyzvání žalovaného k plnění (dopisem ze dne 3. února 1920), když již nabylo platnosti nařízení vlády republiky československé ze dne 2. ledna 1920, čís. 22 sb. z. a n., jest po názoru soudu nerozhodné zejména když ani ustanovení §§ 918 a 919 obč. zák. nelze v tomto případě ve prospěch žalobce použítí. **Dovolací soud** vyhověl žalobcově odvolání potud, že zamítl žalobu pouze pro tentokráte. **Důvody:** Nesprávným jest názor prvního soudu, že žalovaný, když žalobce výminky odkládací nesplnil, pozbyl práva na ní závislého; tento výklad hodil by se na výminku rozvazovací; u vý-

minky odkládací však zůstává, pokud výminka splněna není, vznik práva odložen a závislým na tom, zda splnění budoucně ještě nastane; tento právní stav trvá tak dlouho, dokud buď neuplyne čas, který strany samy stanovily pro vyčkávání splnění výminky, nebo jinak stane se splnění výminky nemožným. Ježto pak první soud zjistil, že k odebrání býka pevný čas stranami nebyl smlouven, trval stav, vzešlý smlouvou stran, i na dále po 30. lednu 1920, kdy se žalobce hlásil o vydání býka, ovšem bez jakéhokoli povolení. Kdyby nebyly bývaly vydány od té doby jiné zákonné předpisy pro obchod hovězím dobyt看em, trval by stav nezměněně dále, než v zákonných předpisech nastala změna tím, že dne 1. února 1920 vstoupilo v moc vládní nařízení ze dne 2. ledna 1920, č. 22 sb. z. a n. Přihlížeje k této změně, má soud odvolací za to, že odůvodněn jest odvolací důvod nesprávného právního posouzení, jenž obrací se proti stanovisku prvního soudece, že vyzvání žalobcovo po 1. únoru 1920, aby mu žalovaný býka vydal, jest nerozhodné. Aby tento spor pod zákonné předpisy mohl býti subsumován, nutno předem zjistiti, jaká událost byla vlastně dle vůle stran podmínkou smlouvy; slovní jejich výraz svědky potvrzený: »lístek«, »lístek od úřadu«, aby mohl kus býti započítán obci, jest nepřesný, i jest dle § 914 obč. zák. vypátrati pravou vůli stran a smlouvě jejich rozuměti tak, jak se to srovnává se zásadami poctivého obchodu (§ 914 obč. zák. ve znění třetí dílčí novely). Z tohoto stanoviska posuzována úmluva stran nemůže býti jinak vykládána, než že podmínkou, přiněsti lístek od úřadu, žalobce sledoval dvojí účel: uzavřítí smlouvu se všemi náležitostmi zákonnými i pokud jde o oprávněnost osoby kupcovy, i aby byl býk započítán do kontingentu obcí. Dle tehdejších zákonných předpisů však mimo shora zmíněnou koupi k chovu od rolníka k rolníku v témž politickém okresu, byly dle místodržitelského nařízení ze dne 27. ledna 1917, čís. 4 z. z. pro Čechy ke koupi hovězího dobytka oprávněni jen legitimovaní orgánové české zemědělské společnosti pro zpeněžení dobytka a německá společnost pro obchodování dobyt看em v Praze. Dle nařízení místodržitelského ze dne 26. srpna 1916, čís. 76 z. z. pro Čechy a min. nařízení ze dne 23. září 1916, č. 321 ř. z. bylo dovoleno porážkový dobytek opatřovati podle předem úředně stanoveného kontingentu rozvrženého dle obcí; bylo tedy k porážce potřebí povolení a příkázání kusu z kontingentu určité obce. Podmínkou tedy bylo též, aby žalobce přinesl legitimační lístek i porážkový lístek. V tomto zákonném stavu nastala nařízením vládním ze dne 2. ledna 1920, čís. 22 sb. z. a n. ta změna, že obchod hovězím dobyt看em byl od 1. února 1920, čís. 22 sb. z. a n. uvolněn a ke koupi stal se každý legitimován, pro porážky však zachován kontingentový systém opatřovací dle obcí a potřeba porážkových listů. Hledě k úmyslu stran nelze tuto změnu zákonných předpisů vykládati v tomto případě jako splnění jedné z podmínek, totiž nabytí legitimity ke koupi, neboť smluvní strany neměly zajisté na mysli lístek od úřadu jen jako formalitu, nýbrž zajisté jako zákonného představitele oprávněni ke koupi, jinými slovy, úmysl jejich nesměřoval ke kusu papíru, ale k oprávněni ke koupi; jestliže pak později dle zákonného předpisu žalobce oprávněni toto nabyl bez donesení papíru, nemůže mu to býti na újmu. Zbyla tedy po 1. únoru 1920 nesplněnou jen podmínka, »aby býk byl počítán do kontingentu obcí«; podmínka ta dosud splněna není, ježto žalobce ani netvrdil, že porážkový list donesl; než

podmínka ta dosud splněna býti může, poněvadž ani čas k tomu stranami smluven nebyl, ani žalovaný netvrdil, že dle § 918 obč. zák. žalobci k tomu jednostranně ustanovil lhůtu a že táž již prošla.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Především nutno prozkoumati otázku, zda dovolání jest přípustným. Dovolací soud považuje je za přípustné, vycházející při tom z této úvahy: Rozsudkem prvního soudu byl žalobní nárok jako po právu nestávající konečně zamítnut z důvodů práva materiálního, odvolací soud pak, vyhověv odvolání žalobce, změnil napadený rozsudek v ten smysl, že žalobu rovněž z důvodů materiálních zamítl, avšak jen pro tentokráte, vysloviv při tom, že nárok žalobní stává právem, že však nutno, aby žalobce splnil podmínku, »aby býk byl počítán do kontingentu obci«. Zamítnutí soudem první stolice bylo — jak zmíněno — konečné, zamítnutí soudem odvolacím toliko dočasné, čímž však přece změněn byl rozsudek ve prospěch žalobce, což vysvětluje také z toho, že dovoláním domáhá se opět nyní žalovaný obnovy rozsudku první stolice. Vzhledem k tomu nelze právem za to míti, že jde tu o potvrzující rozsudek odvolacího soudu, proti němuž by nebylo po smyslu § 502 odstavec třetí c. ř. s. (nové znění) dopuštěno dovolání. Ve věci samé jest dovolání ospravedlněno. Nařízení vlády republiky Československé ze dne 2. ledna 1920, čís. 22 sb. z. a n. zrušilo předpisy ministerského nařízení ze dne 27. srpna 1917, čís. 367 ř. z. o obchodování hovězím dobyt看em, jakož i všechna nařízení zemských správ politických a bývalé uherské vlády, pokud jsou v odporu s předpisy tohoto nařízení (§ 11 tohoto nař.). V platnost však vstoupilo nařízení to teprve 1. února 1920. V lednu 1920 platily tedy ještě dosavadní předpisy. Z předpisů těch důležitý k řešení otázky, o niž jde, jsou ustanovení, obsažená: 1. v nařízení místodržitele pro král. České ze dne 26. srpna 1916 č. 18/A-700.471, čís. 76 z. z. o obchodu s dobyt看em, které opět vydáno bylo na základě cís. nař. z 10. října 1914, č. 274 ř. z. a dále 2. v nař. místodržitele ze dne 27. ledna 1917, č. 4 z. z. Podle § 1 sub 1. cit. místodržitelského nařízení bylo zakázáno nakupovati dobytek dům od domu. Ustanovení to nevztahovalo se z řezníků pouze na řezníky ony, jimž politický okresní úřad vydal podle ustanovení řečeného nařízení poukázky k nákupu dobytka ve vlastním jméně. Podle sub 2. cit. nař. § 1 omezen nákup výlučně na společnosti tam uvedené a rolníků mezi sebou. Jak ze spisů vidno, žalobce, když k žalovanému přišel kupovati býka, potřebné legitimace vůbec neměl. Šem 12 zprvu cit. místodržitel. nař. a § 4 posléz cit. místodržitel. nařízení prohlášeno neuposlechnutí nařízení toho za přestupek, stíhaný politickými úřady pokutami a vězením. Podle § 7 resp. 3 cit. nařízení smí dobytek býti prodáván a vydán jen proti předložení řádně vyhotovené platné poukázky. Nemaje předepsané legitimace nebyl žalobce vůbec způsobilý kupovati býka a uzavíratí smlouvu, o niž žalobu svou opírá a nemohl mu býti býk proto prodáván, poněvadž prodej osobě neoprávněné byl zakázán. Smlouva, kterou strany mezi sebou uzavřely, jest neplatna (§ 879 obč. zák. nové znění), jelikož se přičií zákazu shora uvedenému a byla neplatnou v době, kdy uzavřena byla. Smlouva byla ihned od počátku neplatna a nemohla tedy nijakým způso-

bem platnosti nabýti. Právem proto první soud žalobu o neplatnou smlouvu se opírající nadobro zamítl.

Čís. 798.

K případům, kde dodáno jiné než objednané zboží, nevztahuje se lhůta čl. 349 obch. zák.

(Rozh. ze dne 7. prosince 1920, Rv I 604/20.)

Žalovaná firma dodala žalobci místo objednané umělé fermeže jakousi olejnatou tekutinu, již nebylo lze použiti k natírání, nýbrž jen k účelům zcela jiným. Proti žalobě na zrušení smlouvy a vrácení kupní ceny namítala žalovaná mimo jiné, že žaloba byla podána po lhůtě čl. 349 obch. zák. Žalobě bylo soudy všech tří stolic vyhověno, **N e j v y š š í m s o u d e m z těchto**

d ů v o d ů:

Dovolání uplatňuje důvod čís. 4 § 503 c. ř. s., brojíc zejména proti mínění odvolacího soudu, že v tomto případě nelze užití čl. 349 obch. zák. Dovolání není však oprávněno. Z doslovu čl. 349 obch. zák. je nade vší pochybnost zřejmo, že se toto ustanovení vztahuje pouze na vady jakosti a na všechny nároky vzházející z vad jakosti. Mluví-li odstavec první tohoto článku o smluvených nebo zákonných vadách jakosti zboží a odstavec druhý tohoto článku o vadách vůbec, není důvodu míti za to, že druhý odstavec má na mysli jiné vady než odstavec první. Než v daném případě nejde vůbec o vady jakosti, ježto nižší stolice bezvadně dovodily, že žalovaná nedodala objednaného zboží, nýbrž zboží zcela jiného druhu, tedy věc jinou. Nemůže tedy býti řeči o opožděnosti žaloby.

Čís. 799.

Pokud ručí majitel pivovaru za škodu, jež povstala tím, že v láhvi piva byl cizí, zdraví škodlivý předmět.

(Rozh. ze dne 7. prosince 1920, Rv I 616/20.)

Žalobkyně poručila si v hostinci láhev piva, jež pocházelo z pivovaru žalovaného, vypila jednu sklenku a dolévajíc druhou, zpozorovala v láhvi jakýs předmět, v němž byla zjištěna poloshnilá myš. Požitím piva žalobkyně onemocněla a domáhala se po té na majiteli pivovaru náhrady škody, jež jí vznikla dlouho trvající nemocí. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** neuznal nárok co do důvodu po právu. **O d v o l a c í s o u d** rozsudek potvrdil. **D ů v o d y:** Lze přisvědčiti názoru žalobkyně, že žalovaná firma, pokud se týče její majitel nemohou býti sprostěni veškeré zodpovědnosti proto, že on sám piva ani nevyrábí, ani do obchodu neuvádí a jemu jako vlastníku mnoha panství a závodů není ani fysicky možno, aby všude